

مجموعه آثار ۲

تکاپوی اندیشه‌ها

مجموعه‌ای از مصاحبه‌ها و گفتگوهای شخصیت‌های خارجی با علامه محمد تقی جعفری
در مباحث: اعتقادی، فلسفی، عرفانی، علمی، ادبی، هنری، اخلاقی و حقوقی

نمایه مطالب

دبیاجه.....	۱۳
پیشگفتار.....	۱۷
مقدمه.....	۲۱
پروفسور روزنتال / مالکیت، جزیه و کفر سرقت.....	۲۳
شرایط تحقق سرقت و اجرای حد.....	۳۶
۱- مالیت.....	۳۷
۲- نصاب.....	۳۷
۳- نداشتن حق در مال.....	۳۷
۴- عدم شرکت در مال.....	۳۷
۵- نبودن عنوان امانت.....	۳۷
۶- وجود حرز.....	۳۷
۷- ربودن پنهانی.....	۳۷
۸- مباشرت کامل.....	۳۸
۹- نبودن عنوان فریب.....	۳۸
۱۰- عدم عنوان ایوت.....	۳۸
۱۱- علم به حکم و موضوع.....	۳۸
۱۲- تحقق مادی سرقت.....	۳۸
۱۳- بلوغ به سن قانونی.....	۳۹
۱۴- اعتدال روانی.....	۳۹
۱۵- اختیار.....	۳۹
۱۶- عدم اضطرار عمومی.....	۴۰
۱۷- حصول مالکیت بر مال مسروق از ناحیه سارق.....	۴۰
۱۸- اگر سارق قبل از محاکمه توبه کند، حد ساقط می‌شود.....	۴۰
۱۹- اقرار به سرقت و متعاقباً توبه سارق نزد حاکم.....	۴۰
۲۰- ارباب سارق.....	۴۰
۲۱- اثبات سرقت منوط است به دوبار اقرار صریح سارق.....	۴۰

آقایان: پال مارکس و ویلیام سرلیک (اعضای کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد) / حقوق بشر...	۳۶۱
اصول پنج‌گانه حیات طبیعی و حیات مطلوب در دو نظام حقوق جهانی بشر از دیدگاه اسلام و غرب .	۳۶۱
۱- صیانت حیات.....	۳۶۱
۲- کرامت و حیثیت انسانی.....	۳۶۲
۳- اصل آزادی.....	۳۶۲
۴- تعلیم و تربیت.....	۳۶۳
۵- حق مساوات در برابر حقوق و قوانین.....	۳۶۳
خانم گیوم / زن از دیدگاه اسلام و غرب.....	۳۶۷
اشتراک‌ها.....	۳۶۹
تفاوت‌ها.....	۳۷۲
آقایان: عبدالرحمن وحید و جلال الدین، با پنج نفر از دانشجویان دانشگاه‌های اندونزی / فلسفه و	
دین.....	۳۷۹
جمعی از دانشجویان اهل ترکیه / حقیقت انسان از دیدگاه اسلام.....	۳۸۳
پروفسور پیتر فراست / مدیریت و عرفان اسلامی.....	۳۸۹
بحثی بنیادین در ریشه‌های انگیزش برای فعالیت‌های مدیریت.....	۳۹۳
در جامعه اسلامی و نقد نظریه انگیزشی دوران معاصر.....	۳۹۳
ضروری‌ترین تکلیف مقام‌های رهبری‌کننده در جوامع اسلامی.....	۳۹۴
شرایط بنیادین مدیریت.....	۳۹۶
حوزه‌های فعالیت مدیریت.....	۳۹۷
اساسی‌ترین وظیفه مدیر در جامعه اسلامی.....	۳۹۷
ملاک ضرورت و ارزش انگیزه‌ها.....	۴۰۱
۱- صیانت ذات در بُعد روانی حیات طبیعی محض.....	۴۰۱
۲- صیانت ذات در بُعد روانی و شخصیتی.....	۴۰۱
۳- صیانت ذات در بُعد تکاملی شخصیت.....	۴۰۱
انواع انگیزش در فعالیت مدیر.....	۴۰۲
۱- انگیزه‌های برون ذاتی.....	۴۰۲
۲- انگیزش‌های درون ذاتی.....	۴۰۳
۳- انگیزش مستند به منفعت‌گرایی.....	۴۰۳
۴- علاقه ذاتی به مدیریت.....	۴۰۴

- ۵- تخصص داشتن و سپری کردن تجربه‌های فراوان در مسائل مدیریت ۴۰۴
- ۶- احساس تکلیف ناشی از تعهد برین انسانی ۴۰۴
- ۷- احساس تکلیف الهی ۴۰۵
- خانم کریستی کارپو / فلسفه زیبایی ۴۰۷
- الف- زیبایی محسوس، عبارت است از: نمودی نگارین (آراسته) و شفاف که بر روی کمال ۴۰۷
- ب- زیبایی معقول، شکوفایی روح انسان به وسیله عدالت است، مانند: احساس لزوم ۴۰۷
- آقای موریس (استاد دانشگاه اوهایو) / عرفان اسلامی ۴۱۳
- خانم دکتر ثله (استاد دانشگاه بسفر استانبول) / تفکرات اسلام و غرب ۴۳۹
- دکتر ارون بار (وزیر سابق امور خارجه کشور اتریش) / حقوق بشر ۴۵۳
- جمعی از اندیشمندان مسیحی ارتدوکس / مسائل فلسفی و دینی ۴۵۹
- انواع وحدت ۴۶۶
- ۱- وحدت حقیقی ۴۶۶
- ۲- وحدت تاکتیکی (وحدت مصلحت‌آمیز) ۴۶۶
- ۳- وحدت معقول ۴۶۶
- خانم رابین رایت / مکتب تشیع در اروپا و یارویی یا مدرنیته و دموکراسی ۴۶۹
- ارکان اسلام از دیدگاه تشیع ۴۶۹
- ۱- اصول عقاید ۴۷۰
- ۲- اخلاقیات ۴۷۰
- ۳- موضوعات و پدیده‌های زندگی ۴۷۰
- ۴- احکام اولیه ۴۷۱
- ۵- احکام ثانویه ۴۷۱
- تعدادی از اساتید و اعضای انجمن دوستی ایران و یونان / فلسفه حقوق بشر و حق حیات ۴۷۵
- پروفسور دلی کاستاپولوس / چگونگی پیشرفت اسلام، وحدت ادیان، جبر و اختیار ۴۸۷
- مسئله اول - پاسخ اسلام در مسئله ناگواری‌ها و شرور جاریه ۴۹۱
- مسئله دوم - جبر و اختیار ۴۹۲
- پروفسور لوفت / ادبیات و عرفان ۴۹۵
- پروفسور سیکارو / فلسفه و علوم انسانی ۴۹۹
- پروفسور راینارت، پروفسور اشتولتس و دکتر توماس از دانشگاه زوریخ / مسائل عرفانی، تشابه فکری

۵۰۳	 شخصیت‌های شرقی و غربی، شهود، اشراق، زیبایی
۵۰۶	 شهود و اشراق
۵۱۳	 دکتر یوزگل (آلمانی) / مقایسه حافظ، نظامی گنجوی، مولوی
۵۱۷	 پروفیسور یچارد فریدلی / تفاهم ادیان، تفسیر مختصر سوره حمد، وضعیت زنان، جهاد
۵۱۹	 در جمع دانشجویان دانشکده الهیات دانشگاه فرایبورگ
۵۲۰	 حمد
۵۲۰	 شکر
۵۲۰	 مدح
	 مقامات کلیسای سوئیس و مسئولین کنفرانس اسلام و مسیحیت / وحدت عالی ادیان، حضور زنان در اجتماع
۵۲۷	 اجتماع
۵۳۵	 اظهار نظر یکی از شخصیت‌های بزرگ سوئیس
۵۳۶	 پایان دادن به جنگ‌های صلیبی
۵۳۶	 اعلامیه صلح
۵۳۸	 بیانیه کنفرانس اسلام و مسیحیت در سوئیس
۵۴۱	 پروفیسور فرانسیس لامان / بررسی دیدگاه‌های علمی و دینی شرق و غرب
۵۵۵	 پروفیسور هوبر / مسائل فلسفی، مذهبی، زیبایی
۵۶۱	 خانم کاری وُنت / عرفان از دیدگاه اسلام، بررسی عقاید صوفیه
۵۷۱	 پروفیسور جان. ال. اسپوزیتو / تفاوت‌های فقه شیعه و سنی
۵۷۵	 خانم پروفیسور هیسانه ناکائیشی / تمدن شرق و غرب، مقایسه حقوق زن در فرهنگ اسلام و غرب
۵۸۵	 نمایه آیه‌ها
۵۸۹	 نمایه روایت‌ها
۵۹۱	 نمایه نام‌ها
۶۰۱	 نمایه کتاب‌ها

دیباچه

اگر مطلق اندیشه را راهی به اعماق بدانیم - که هست - تعاطی اندیشه‌ها و افکار را باید راهی به فراسو بدانیم که در زبان اهل تالّه از «غیب» شروع می‌شود و به مراتب دیگر تسری می‌یابد و در نهایت به «غیب الغیوب» می‌رسد. واقع این است که اندیشه، در ذات و ساختار خود، علاوه بر این که نشانی آشکار از اعماق دارد، در دلالت خود نیز پیوسته در جستجوی اعماق است و گاهی نیز اعماق اعماق.

نخستین چیزی که کاوش در اعماق را می‌توان بدان نسبت داد، بی‌تردید گوهر اندیشه است. جستجو در سرچشمه‌ها و بازیافت آغازها، از اصلی‌ترین شئون اندیشه به شمار می‌رود. از این‌رو، اندیشه‌ای را نمی‌توان یافت که فرو رفتن به اکناه و اعماق، جایگاهی خاص در آن نداشته باشد. اما باید توجه داشت که نیروی ناطقه، به همین حد - و اصولاً به هیچ حدی - بسندگی نشان نمی‌دهد. ذات اندیشه سیال و فرار است. در تشبیهی ساده می‌توان از واژه «جهش» استفاده کرد. شاید نتوان هیچ موضوع دیگری را به لحاظ متّصف بودن به جهش، به اندیشه تشبیه نمود. همین خصیصه موجب شده است که اهل تفکر، بی‌قرارترین قرارمند و ناثبات‌ترین ثابت را به حق اندیشه بدانند و چگونه چنین نباشد در حالی که اندیشه مادر هر فکر، هر دریافت، هر کشف، هر توفیق و هر نوع واقعیت و حقیقت مادی و معنوی بشری است.

در حقیقت، هویت انسانی در طول سده‌هایی که پشت سر نهاده است، بیش از هر چیز با متن مرکزی اندیشه گره خورده است. آگاهی و دانایی که دو قائمه زندگی آگاهانه و هشیارانه در نزد همه اقوام و ملل به شمار می‌رود، تنها دو مقوله از مقولات دریای ناپیدا کران اندیشه است. در باب اندیشه، سخن از الف قامت بار شروع می‌شود و تا دیرپاترین حقیقت‌های روانی و وجودی انسان در دو حوزه دیروز و امروز امتداد پیدا می‌کند و فردا نیز به احتمال زیاد حالتی بیرون از اندیشه و اندیشه‌ورزی نخواهد داشت.

از این‌روست که کسی را نمی‌توان یافت که در این بخش از هویت اندیشه تشکیک کند. ما در این خصوص بیش از این سخن نمی‌گوییم. چیزی که در این دیباچه در خور اشاره است، نکته‌ای

دیگر است و آن، ترکیب اندیشه‌ها و مایه‌وری اندیشه‌ها در پناه بحث و گفتگوست. در عبارتی کوتاه گفته می‌شود: حقیقت، زاده بحث است (الحقیقة بنت البحث). کسانی که به چنین دیدگاهی باور دارند، به خوبی می‌دانند که بحث - آن‌گونه که باید - نیرویی است که شعله اندیشه را تشدید می‌کند و تشدید اندیشه کافی است تا تاریکی‌های ابهام و جهل زدوده شود.

این سخن نه لاف و گزاف، که حقیقتی متعین است که هیچ چیزی به اندازه بحث و گفتگو، روشنگر مسائل گوناگون نبوده است. شاید اگر انسان‌ها تن به بحث و گفتگو نمی‌دادند، زندگی در عدم مفاهمه و دست‌کم سوء تفاهم‌های مختلف، محصور و منحصر می‌شد و راه برای هر نوع اتفاق نظری که نخستین لازمه زندگی در حوزه فرد و اجتماع است، زایل می‌شد. بدین روی، به این حقیقت عظمای باید اعتراف‌های چندگانه و مکرر آورد که بحث و گفتگو با مراتب خود، از نخستین گام‌های انسانی برای راه یافتن به عالم شناخت بوده است. این صفت گفتگو، در درازنای زمان ماهیت خود را هم‌چنان حفظ کرده است. در روزگار نو که زمانه فرا رفتن چارچوب‌های شناخت و معرفت از ساختارهای عادی و سنتی به حوزه‌های مدرن است، گفتگو و بحث، هم‌چنان از راه‌های یگانه انسان به متاع حقیقت است.

دلیل موضوع روشن است: در بحث و گفتگو، تنها یک ذهن عهده‌دار موضوع نیست، بلکه دو ذهن، هر یک با رویکردی و هر یک با پیش فرض‌ها و دانش‌هایی و هر کدام با شیوه‌ای، در برابر هم می‌ایستند و با پای سخن و گفتار کلمه، از قلّه فکر بالا می‌روند. این سخن تفصیلی دارد که باید در جای دیگر بدان پرداخت.

در نیمه دوم قرن بیستم، در فرهنگ ایران، دو تن از عالمان دینی، هر کدام از جایگاهی و هر کدام به گونه‌ای، پیشگام بحث‌ها و گفتگوهای دینی بوده‌اند: علامه سید محمد حسین طباطبایی و علامه محمدتقی جعفری. گفتگوهای علامه طباطبایی با دانشورانی از نوع پروفیسور هانری کربن از مواریت فکری فلسفی ایران در چند دهه متوالی زمانه یاد شده به شمار می‌رود. درست در همان زمان، علامه جعفری نیز به گونه‌ای دیگر در همین مسیر راه می‌پیمود، با این تفاوت که مباحث و گفتگوهای او با اهل اندیشه و نظر، طیف و دامنه وسیع‌تری داشت و زمینه‌های متنوع‌تری را شامل می‌شد.

زمانی که در اوایل دهه ۷۰ شمسی مجموعه این بحث‌ها و گفتگوها منتشر می‌شد، کسی فکر نمی‌کرد که این شعله به خاموشی نگراییده باشد. بدین ترتیب، استاد جعفری با انتشار گفتگوهای